

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1VCdo/1/2021
Identifikačné číslo spisu: 7120209876
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7120209876.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veľkom senáte občianskoprávneho kolégia zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov, JUDr. Soni Mesiarkinovej, JUDr. Mariána Sluka, PhD., Mgr. Dušana Čima, JUDr. Martina Vladíka, JUDr. Viery Petrikovej a JUDr. Ľubora Šeba v spore žalobkyne: Z. T. H., nar. XX.X.XXXX, bývajúcej v E., S. XX/BX, v dovolacom konaní zastúpenej Steiner & Associates s.r.o., so sídlom v Košiciach, Plávková 2, IČO: 36 864 081, za ktorú koná JUDr. Pavel Šteiner, konateľ a advokát, proti žalovanému Z. P. Q., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcemu v E., S. X, v dovolacom konaní zastúpenému GRABAN, TORMA & PARTNERS s.r.o., so sídlom v Košiciach, Kováčska 53, IČO: 36 730 564, za ktorú koná JUDr. Adrián Graban, advokát a konateľ, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Košice I, pod sp. zn. 34C/197/1992, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 11. mája 2017, sp. zn. 2 Co/260/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 11. mája 2017, sp. zn. 2Co/260/2016 a rozsudok Okresného súdu Košice I z 5. novembra 2015 č. k. 34C/197/1992 - 369 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

Pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov treba vychádzať z obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I v poradí prvým rozsudkom z 15. marca 2010 č. k. 34C/197/1992-267 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov tak, že do vlastníctva žalobkyne prikázal hnutelné veci, resp. ich zostatkové hodnoty v sume 411,64 eur a hodnotu členského podielu v Stavebnom bytovom družstve II Košice v sume 68 800 eur a do vlastníctva žalovaného prikázal hnutelné veci, resp. ich zostatkové hodnoty spolu v sume 2 288,09 eur. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému sumu 33 844,175 eur na vyrovnanie podielov v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Účastníkom uložil povinnosť v lehote 3 dní zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet prvostupňového súdu súdny poplatok v sume 1 430 eur a povinnosť zaplatiť štátu trovy, ktoré platil, a to každému v sume 373,83

eur. Vychádzal zo zistenia, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ďalej len „BSM“) zaniklo dňom 4. apríla 1989 a že na jeho vyporiadani sa účastníci nedohodli. K vyporiadaniu členského podielu v bytovom družstve uviedol, že podľa ustálenej judikatúry, ak manželom za trvania manželstva vzniklo nielen právo spoločného užívania družstevného bytu, ale aj spoločné členstvo v bytovom družstve, potom hodnota členských práv a povinností spojených s užívaním tohto bytu je spoločnou majetkovou hodnotou manželov, ktorú je potrebné v rámci BSM vyporiadať. K oceneniu členského podielu uviedol, že sudy pôvodne prihliadali v rámci vyporiadania BSM k jeho zostatkovej hodnote, ktorej výšku zisťovali ku dňu zániku BSM. Členský podiel sa však stal legálnym predmetom obchodu, z ktorého dôvodu súdna prax pri určovaní jeho ceny vychádza z trhovej hodnoty. Dospel preto k záveru, že aj v danom prípade, pri stanovení ceny členského podielu je treba vychádzať z jeho trhovej hodnoty (cena, ktorú by bolo možné dosiahnuť za prevod členského podielu v družstve v rozhodnej dobe a mieste) zisťovanej ku dňu rozhodovania súdu o vyporiadani BSM, avšak podľa stavu veci v čase zániku BSM. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O. s. p. a § 148 ods. 1 O. s. p.

2. Krajský súd v Košiciach v poradí prvým rozsudkom z 27. januára 2011 sp. zn. 4Co/180/2010 na odvolanie žalobkyne rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Stotožnil sa s uvedeným právnym názorom súdu prvého stupňa.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 28. mája 2013 sp. zn. 6 MCdo 18/2011 rozhodujúc o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke okamihu, ku ktorému má byť vykonané ocenenie členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania BSM. Stotožnil sa s generálnym prokurátorom v tom, že pokiaľ je predmetom vyporiadania členský podiel v bytovom družstve, ktorý už pripadol na základe rozhodnutia súdu iba jednému z manželov ako výlučnému členovi družstva (v danej veci žalobkyni), pri jeho oceňovaní nemožno vychádzať z ceny tohto podielu v dobe jeho vyporiadania, ale je potrebné zisťovať obvyklú cenu tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve. Uviedol, že tu treba rozlíšiť odlišnú povahu obsahu konštitutívnych účinkov rozhodnutia súdu o vyporiadani bezpodielového spoluvlastníctva manželov pri hnutelných veciach a pri vyporiadani členského podielu v stavebnom bytovom družstve. Zatiaľ čo pri rozhodovaní o hnutelných veciach sa až právoplatnosťou rozsudku o vyporiadani BSM, ktorý má konštitutívne účinky, stáva jeden z bývalých manželov výlučným vlastníkom takýchto vecí, v prípade členského podielu v bytovom družstve jeho majetkovú hodnotu získava rozvedený manžel už právoplatnosťou rozsudku, ktorým súd rozhodol o zrušení práva spoločného užívania družstevného bytu a spoločného členstva a o určení, ktorý z rozvedených manželov bude naďalej ako člen družstva byt užívať. Predmetom BSM sa tak stáva len nevyporiadany majetkový nárok toho z rozvedených manželov, ktorý sa nestal členom družstva. Výlučný člen družstva môže členským podielom ako majetkovou hodnotou disponovať a to už okamihom zrušenia spoločného členstva v družstve. V tomto okamihu je už jasné, aká majetková hodnota sa dostala v dôsledku zrušenia spoločného členstva jednému z bývalých manželov, a rovnako je zrejmé, o čo sa majetok druhého zmenšil. Pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva treba preto vychádzať zo stavu (stavu družstevného bytu) i obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve.

4. Keďže v preskúmvanej veci bolo nesporné, že právo spoločného užívania družstevného bytu, nachádzajúceho sa v E., na C. ul. č. XX, na prvom poschodí, číslo bytu 1 a spoločné členstvo účastníkov v družstve bolo zrušené rozsudkom Mestského súdu v Košiciach z 15. mája 1989 sp. zn. 20 C 425/1989-7 a za ďalšiu užívateľku bytu ako členka družstva bola určená žalobkyňa, právoplatným 31. októbra 1989, týmto okamihom prešli členské práva a povinnosti v bytovom družstve na žalobkyňu a od tohto momentu bolo zrejmé, o čo sa majetok žalobkyne zvýšil a o akú hodnotu sa majetok žalovaného znížil. Odvolací súd (okresný súd) mal preto z hľadiska relevantného času pre ocenenie zisťovať hodnotu majetkového nároku žalovaného k 31. októbru 1989 a nie v čase vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

5. Okresný súd Košice I následne po zrušení jeho rozsudku uznesením krajského súdu v poradí druhým

rozsudkom z 5. novembra 2015 č. k. 34C/197/1992 - 369 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov tak, že do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal hnuiteľné veci a zostatkovú hodnotu členského podielu v sume 1 286,54 eur, do výlučného vlastníctva žalovaného hnuiteľné veci v hodnote 2 288,09 eur a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni na vyrovnanie podielov sumu 118,38 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň rozhodol o zaplatení súdneho poplatku a o náhrade trov konania. Pokiaľ ide o rozhodujúci čas pre ocenenie členského podielu v bytovom družstve súc viazaný právnym názorom vysloveným v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu, resp. krajského súdu zisťoval hodnotu tohto podielu v čase zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve. Pri stanovení ceny členského podielu vychádzal zo zostatkovej hodnoty tohto podielu.

6. Krajský súd v Košiciach v poradí druhým rozsudkom z 11. mája 2017 sp. zn. 2Co/260/2016 rozsudok súdu prvej inštancie okrem výroku, ktorým bolo vyslovené, že o náhrade trov štátu súd rozhodne po právoplatnosti rozsudku vo veci samej potvrdil a rozhodol o náhrade trov konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, náležite zistil skutkový stav veci, z ktorého vyvodil aj správne právne závery. V celom rozsahu sa stotožnil aj s odôvodnením napadnutého rozsudku. Skonštatoval, že súd, ktorému bola vec zrušená a vrátená na ďalšie konanie, je povinný riadiť sa právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v zrušujúcom rozhodnutí. Keďže po rozhodnutí dovolacieho súdu nedošlo k zmene skutkových zistení, bolo potrebné právny názor dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci rešpektovať.

7. Uvedený rozsudok krajského súdu napadol dovolaním žalovaný z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 C. s. p.). Podľa dovolateľa rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) C. s. p.). Za otázku zásadného významu považoval, či pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva treba vychádzať z obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve alebo v dobe, keď sa rozhoduje o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva. Dovolací súd pristupuje k riešeniu tejto otázky rozdielne, keď v uznesení z 28. mája 2013 sp. zn. 6 MCdo 18/2011 (vydané v tomto konaní) zaujal názor, že pri oceňovaní členského podielu treba vychádzať zo stavu a z obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve, čo je v rozpore s právnymi názormi vyslovenými vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu. Poukázal pritom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 110/2011, 7 MCdo 1/2011, 2 Cdo 8/2007, 3 Cdo 343/2014, ktoré vychádzali z právneho názoru, podľa ktorého aj členský podiel manželov v bytovom družstve je majetkovou hodnotou, ktorú treba vyporiadať v rámci BSM a pri jeho vyporiadaní treba vychádzať z cien zodpovedajúcich stavu v čase vyporiadania. Okrem toho odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď pri určení hodnoty členského podielu v bytovom družstve vychádzal zo zostatkovej hodnoty členského podielu a nie z ceny obvyklej. V tomto smere odkázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 29/2000, 3 Cdo 105/2007, 3 Cdo 88/201 a na R 40/2002). Podľa dovolateľa predmetnú vec bolo potrebné právne posúdiť tak, že pri určení hodnoty členského podielu v bytovom družstve sa vychádza z trhovej ceny bytu (nie z jej zostatkovej hodnoty), ku ktorému sa predmetný členský podiel viaže a to v čase rozhodovania súdu o vyporiadaní BSM. Nevidel dôvod, aby v prípade členského podielu v bytovom družstve, došlo k porušeniu všeobecne uplatňovanej zásady, podľa ktorej pri vyporiadaní BSM sa prihliada na hodnotu vecí, práv a iných majetkových hodnôt v čase vyporiadania a nie v čase zániku BSM. Rozhodnutie najvyššieho súdu v tomto konaní bolo vydané v rozpore s rozhodovacou praxou iných senátov najvyššieho súdu. Navrhol preto, aby predmetná vec bola postúpená v súlade s § 48 C. s. p. prejednávajúcim senátom na rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu s tým, aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

8. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutie krajského súdu, ktorý v súvislosti s oceňovaním členského podielu v stavebnom bytovom družstve vychádzal z právneho názoru najvyššieho súdu, je vecne správne.

9. Vec prejednávajúci senát 6C podľa § 48 ods. 1 CSP postúpil uznesením sp.zn. 6Cdo 202/2017 zo dňa 24. mája 2019 veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu. Vyslovil názor, pokiaľ je predmetom vyporiadania členský podiel v bytovom družstve, ktorý už pripadol na základe rozhodnutia súdu iba jednému z manželov ako výlučnému členovi družstva (v danej veci žalobkyni), pri jeho oceňovaní nemožno vychádzať z ceny tohto podielu v dobe jeho vyporiadania, ale je potrebné zisťovať obvyklú cenu tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve. Tento názor je rozdielny od právneho názoru, podľa ktorého aj členský podiel manželov v bytovom družstve je majetkovou hodnotou, ktorú treba vyporiadať v rámci vyporiadania BSM a pri jej vyporiadaní treba vychádzať z cien zodpovedajúcich stavu v čase vyporiadania, ktorý dovolací súd zaujal v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 110/2011, sp. zn. 7 MCdo 1/2011, sp. zn. 2 Cdo 8/2007, sp. zn. 3 Cdo 343/2014.

10. Veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len "veľký senát") si pred pristúpením k rozhodovaniu podľa § 48 ods. 4 C. s. p. vyžiadal stanoviská ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister“), generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) a právnických fakúlt Univerzity Komenského v Bratislave, Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Trnavskej univerzity a Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici; z ktorých stanoviská zaslali minister, generálny prokurátor, vedúci katedry občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského a vedúca katedry občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity.

10.1. Minister zastáva názor, že ak súd rozhoduje o finančnom vyrovnaní sa bývalých manželov, pokiaľ pôjde o určenie ceny členského podielu v bytovom družstve, za rozhodný treba považovať čas, keď jednému z manželov členstvo v bytovom družstve zaniklo.

10.2. Generálny prokurátor vyslovil názor, že rozhodujúcim okamihom, ku ktorému je potrebné zisťovať obvyklú cenu členského podielu v bytovom družstve, ktorý už pripadol na základe súdneho rozhodnutia iba jednému z manželov ako výlučnému členovi družstva je moment zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve. Zdôraznil, že v tomto okamihu je už zrejmé, aká majetková hodnota sa dostala v dôsledku zrušenia spoločného členstva jednému z bývalých manželov, a rovnako je už zrejmé, o čo sa majetok druhého zmenšil.

10.3. Vedúci katedry občianskeho práva Právnickej fakulty UK sa stotožnil s názorom, podľa ktorého sa pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov vychádza zo stavu a obvyklej ceny členského podielu v bytovom družstve v čase zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve. Zdôraznil, že ten z manželov, ktorý sa právoplatnosťou súdneho rozhodnutia stáva výlučným členom bytového družstva je oprávnený naďalej byť užívateľ a členský podiel predstavuje majetkovú hodnotu, s ktorou môže naďalej disponovať len tento výlučný člen družstva, a to už od okamihu zrušenia spoločného členstva v družstve.

10.4. Vedúca katedry občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v zhode s predkladajúcim senátom 6C zastala stanovisko, podľa ktorého rozhodujúcim časom pre určenie obvyklej ceny členského podielu v bytovom družstve je v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov okamih právoplatnosti skoršieho rozhodnutia súdu, ktorým bol určený jeden z manželov za výlučného nájomcu a výlučného člena bytového družstva. Zdôraznila, že konštitutívnym rozhodnutím súdu o určení člena družstva vzniká druhému z rozvedených manželov náhradová pohľadávka za majetkovú hodnotu, ktorá bola od spoločných majetkových hodnôt definitívne vyčlenená. Ktorá by mala mať svoju základnú hodnotu ustálenú ku dňu svojho vzniku.

11. Senát 6C predložil vec veľkému senátu na rozhodnutie o dovolaní, pričom za kľúčovú považoval otázku okamihu, ku ktorému treba zisťovať hodnotu členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania BSM, pretože v riešení nastolenej otázky sa odkláňa od názoru vysloveného v skorších rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 110/2011, sp. zn. 7 MCdo 1/2011, sp. zn. 2 Cdo 8/2007, sp. zn. 3 Cdo 343/2014, ktoré vychádzali z právneho názoru, podľa ktorého aj členský podiel manželov v bytovom družstve je majetkovou hodnotou, ktorú treba vyporiadať v rámci vyporiadania BSM a pri jej vyporiadaní treba vychádzať z cien zodpovedajúcich stavu v čase vyporiadania. Predkladajúci senát má za to, že pri jeho oceňovaní nemožno vychádzať z ceny tohto podielu v dobe jeho vyporiadania, ale je potrebné zisťovať obvyklú cenu tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu

družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve. Dôvodil, že všeobecnú zásadu, podľa ktorej oceňovanie v rámci vyporiadania BSM vychádza z cien zodpovedajúcich stavu v čase vyporiadania treba uplatniť tam, kde až právoplatnosťou konštitutívneho rozsudku o vyporiadaní BSM, dochádza k plnému nadobudnutiu vlastníckeho práva k veci a teda k možnosti s vecou plne bez ohľadu na druhého z bývalých manželov, disponovať.

12. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p. v spojení s § 48 ods. 1 a 4 rovnakého zákona) po zodpovedaní otázky nastolenej predkladacím senátom 6C, preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj z hľadísk ďalších otázok nastolených v dovolaní.

13. Dovolateľ, ako je zrejmé z obsahu jeho dovolania, namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom jednak v otázke rozhodujúceho okamihu pre ocenenie členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva a tiež v otázke spôsobu určenia hodnoty členského podielu. V prvom prípade prípustnosť dovolania odôvodnil rozdielnou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. c) C. s. p.) a v súvislosti s druhou otázkou odklonom odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) C. s. p.).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 241 ods. 1 písm. c/ CSP

14. V otázke relevantného času pre ocenenie členského podielu resp. vyporiadacieho nároku toho z rozvedených manželov, ktorému nebol byt a členský podiel v bytovom družstve určený (žalovaný), dochádza k názorovému rozporu medzi právnym posúdením, podľa ktorého je relevantným okamihom čas vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (reprezentovaný napr. rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR SP. zn. 4 Cdo 1 10/2011, 7 MCdo 1/2011, 2 Cdo 8/2007, 3 Cdo 343/2014), a právnym posúdením, podľa ktorého je týmto relevantným okamihom čas zániku spoločného členstva v družstve, ktorý preferuje vec prejednávajúci senát 6 C v súlade s predchádzajúcim rozhodnutím o mimoriadnom dovolaní v tejto veci sp. zn. 6 MCdo 18/2011.

14.1. V rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 110/2011, sp. zn. 7 MCdo 1/2011, sp. zn. 2 Cdo 8/2007, sp. zn. 3 Cdo 343/2014 dovolací súd vyslovil záver, podľa ktorého v prípade členského podielu manželov v bytovom družstve treba v rámci vyporiadania BSM vychádzať z cien v čase vyporiadania, pričom v odôvodnení sa zhodne uvádza, že členský podiel manželov v bytovom družstve je majetkovou hodnotou, ktorú treba vyporiadať v rámci vyporiadania BSM. Súd pri tomto vyporiadaní musí na ňu prihliadnuť ako na iné spoločné majetkové hodnoty manželov, a preto aj pri jej vyporiadaní treba vychádzať z cien zodpovedajúcich stavu v čase vyhlásenia rozsudku.

14.2. Senát 6C vo svojom predkladacom uznesení argumentoval, že je, potrebné rozlíšiť odlišnú povahu obsahu konštitutívnych účinkov rozhodnutia súdu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov pri hnutelných veciach a pri vyporiadaní členského podielu v stavebnom bytovom družstve. Zatiaľ čo pri rozhodovaní o hnutelných veciach sa až právoplatnosťou rozsudku o vyporiadaní BSM, ktorý má konštitutívne účinky, stáva jeden z bývalých manželov výlučným vlastníkom takýchto vecí, v prípade členského podielu v bytovom družstve jeho majetkovú hodnotu získava rozvedený manžel už právoplatnosťou rozsudku, ktorým súd rozhodol o zrušení práva spoločného užívania družstevného bytu a spoločného členstva a o určení, ktorý z rozvedených manželov bude naďalej ako člen družstva byt užívať. Predmetom BSM sa tak stáva len nevyporiadaný majetkový nárok toho z rozvedených manželov, ktorý sa nestal členom družstva. Výlučný člen družstva môže členským podielom ako majetkovou hodnotou disponovať, a to už okamihom zrušenia spoločného členstva v družstve.

15. Rozhodnutie podľa ustanovenia § 705 ods. 2 in fine OZ má konštitutívne účinky, tzn., že týmto okamihom sa konštituuje výlučné členstvo jedného z manželov v bytovom družstve, čím definitívne zaniká členstvo v družstve druhému z manželov. Súčasne sa týmto okamihom konštituuje výlučný nájom družstevného bytu jedného manžela so všetkými právami a povinnosťami. Druhý rozvedený manžel tak po právoplatnosti rozhodnutia súdu o určení nájomcu bytu a člena bytového družstva sám nemá ani majetkovú účasť v družstve a ani iné právo k bytu. Čo predstavuje významný rozdiel oproti veciam, ktoré sú po zániku BSM do jeho vyporiadania z hľadiska obsahu právneho vzťahu k nim v režime analogickom bezpodielovému spoluvlastníctvu manželov, tzn., že obaja rozvedení manželia

nakladajú s nimi v súlade s § 145 OZ a naozaj až okamihom vyporiadania sa tieto veci rozdelia medzi nich.

16. Právoplatnosť rozhodnutia súdu o určení nájomcu a člena bytového družstva. členský podiel prestáva byť spoločnou majetkovou hodnotou. Do vyporiadania BSM v dôsledku toho nemožno zahrnúť členský podiel ale namiesto neho vyporiadať náhradu zaň. Možno teda uzavrieť, že konštitutívnym rozhodnutím o určení výlučného člena družstva vzniká druhému z rozvedených manželov náhradová pohľadávka za majetkovú hodnotu, ktorá bola zo spoločných majetkových hodnôt definitívne vyčlenená. Následne je vyporiadavaná v rámci vyporiadania BSM.

17. Veľký senát sa stotožňuje s názorom senátu, ktorý mu vec postúpil a ustálil, že pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov treba vychádzať z obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve.

18. So zreteľom na vyššie uvedené je zrejmé, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, pokiaľ ide o otázku relevantného času pre ocenenie členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania BSM, nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Vo vzťahu k tejto dovolateľom nastolenej právnej otázke, dovolanie nie je preto dôvodné.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 241 ods. 1 písm. a/ CSP

19. Pokiaľ ide o druhú dovolateľom nastolenú otázku, a to spôsob určenia hodnoty členského podielu, treba uviesť, že aj vo vzťahu k tejto otázke dovolateľ uplatnil prípustný dovolací dôvod, ktorý zároveň vymedzil v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 C. s. p., že ide o právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a že pokiaľ konajúce súdy vychádzali pri určení hodnoty členského podielu z jeho zostatkovej hodnoty, odklonili sa od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu sp.zn. 5Cdo 29/2002 z 31. júla 2000 uverejneným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 40/2002, podľa ktorého pri určovaní hodnoty členského podielu je potrebné vychádzať z jeho obvyklej ceny, t. j. ceny, za ktorú je možné v danom mieste a čase nadobudnúť členské práva a povinnosti k bytu porovnateľnej veľkosti, polohy, vybavenia, veku a pod. Spravidla sa táto všeobecná cena zisťuje porovnaním s už zrealizovanými prevodmi členských podielov v danom čase a mieste, prípadne ju možno určiť aj porovnaním výšky vkladu člena pri nadobúdaní členských práv a povinností v bytovom družstve. Súd prvej inštancie a aj odvolací súd sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe napriek tomu, že vo svojich skorších rozhodnutiach vychádzali obidva konajúce súdy z ceny obvyklej (navyše tak urobili bez dôkladného odôvodnenia odklonu, čo je v rozpore s ustanovením § 220 ods. 3, resp. § 393 ods. 3 C. s. p.), a že najvyšší súd sa vo svojom skoršom uznesení zaoberal a rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil len pre nesprávne právne posúdenie veci v otázke rozhodujúceho okamihu pre ocenenie členského podielu v bytovom družstve. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí v súvislosti so spôsobom určenia hodnoty členského podielu nevyslovil pre súdy záväzný právny názor, že majú vychádzať zo zostatkovej hodnoty členského podielu. Práve naopak, uviedol že „...Pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva treba preto vychádzať zo stavu (stavu družstevného bytu) i obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve...“ (viď str. 9 ods. 3, posledná veta).

20. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že ak odvolací súd (rovnako tiež súd prvej inštancie) vychádzal v súvislosti so spôsobom určenia hodnoty členského podielu zo zostatkovej hodnoty členského podielu, odklonil sa v tejto otázke od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolanie dovolateľa v tejto otázke treba preto podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. považovať za prípustné a keďže rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, je ním podané dovolanie zároveň aj dôvodné.

21. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky neostalo preto iné, než vyššie uvedený rozsudok

odvolacieho súdu a rovnakou vadou postihnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 449 a § 450 C. s. p.). V novom rozhodnutí vo veci rozhodne tento súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.). V ďalšom konaní je odvolací súd a aj súd prvej inštancie právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.).

22. Toto rozhodnutie prijal veľký senát pomerom hlasov 7:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.